Åbent brev til Danmarks fiskeriminister:
Vis vejen til forsigtighedsbaseret fiskeriforvaltning for Østersøen

Kære Fiskeriminister Jacob Jensen,

Som følge af det danske EU-formandskab, og de deraf igangværende forberedelser som leder af de kommende forhandlinger om fiskerimuligheder for Østersøen for 2026, har du en enestående mulighed for at styre Rådet i retning af en forsigtigheds- og økosystembaseret fiskeriforvaltning, der sikrer Østersøens og dens fiskebestandes langsigtede robusthed.

Østersøen i krise

Videnskaben taler sit tydelig sprog[1]: Engang produktive bestande som torsk i den østlige Østersø og sild og torsk i den vestlige Østersø, er stadig i kritisk tilstand, hvorfor Det Internationale Havundersøgelsesråd (ICES) fortsat råder til nul-fangst. Trods seneste års restriktive fiskekvoter viser disse bestande stadig ingen tegn på bedring. Ud af Østersøens i alt fire sildebestande, er det kun bestanden i Rigabugten, der fortsat er sund. Brisling lider under den meget lave rekruttering i perioden 2021- 2023. De tegn, der måtte være på bedring, er baseret på en enkeltstående undersøgelse og er derfor forbundet med stor usikkerhed, hvor rekrutteringsskønnet kan være for optimistisk.Den dårlige tilstand (såsom vægt i forhold til alder) for Østersøens fladfisk, f.eks. rødspætte, får også alarmklokkerne til at ringe. Laksens gydemigration har i de seneste to år ligget under det fastsatte målniveau. Resultatet er, at det nu er usandsynligt, selv for Østersøens mest sunde laksebestande, at de er i stand til at producere smolt nok til at opretholde bæredygtige bestande i de kommende år.

Slutteligt er europæisk ål fortsat klassificeret som "kritisk truet" på HELCOMs Rødliste og viser ingen tegn på bedring, og fangsten i Østersøen er i høj grad afhængig af udsætning.

[1] Læs f.eks. HELCOM HOLAS assessment (HELCOM (2023): State of the Baltic Sea. Tredje HELCOM holistic assessment 2016-2021. Baltic Sea Environment Proceedings n°194

Behov for ekstra forsigtighed ift. forvaltning af byttefisk

En rapport fra FishSec[2] viser at byttefisk, som brisling og sild, er rygsøjlen i Østersøens fødekæde. De er vigtige byttedyr for torsk, laks, havfugle og havpattedyr og fungerer som energi-bindeled mellem plankton og top-rovdyr. Derfor skal forvaltningen af disse arter være baseret på særlig forsigtighed og en økosystembaseret tilgang med fokus på hurtig genopretning af bestandene, styrkelse af havets økologiske modstandskraft og muliggørelse af et bæredygtigt fiskeri i Østersøen samt understøttelse af kystsamfund på den lange bane.

Fastsæt fiskekvoter et godt stykke under videnskabelige anbefalinger for genoprettelse af fiskebestande

EU's Fælles Fiskeripolitik (CFP) stiller lovmæssige krav om, at fiskekvoter fastsættes ud fra en forsigtigheds- og økosystembaseret tilgang[3]. Trods dette er nuværende rådgivning ikke designet til at genoprette bestandene inden for en specifik tidsramme, ej heller i nærmeste fremtid, samt heller ikke til at forhindre tilbagegang af bestandene[4]. At fortsætte fiskeriet af sårbare og faldende fiskebestande er ikke bæredygtigt — hverken for fiskeriet, der er afhængig af sunde bestande, eller for økosystemet som sådan. Selv hvis et sådant fiskeri ikke overstiger maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY), eller kun overstiger det en smule, baseret på ICES rådgivning på enkeltbestands-niveau, så vil det kunne forsinke genopretning af bestandene, ligesom der er en reel risiko for, at de falder uden for sikre biologiske grænser.

Et nyligt studie i det videnskabelige tidsskrift Science[5] viser, at fremskrivningerne i fiskeriforvaltningen har været alt for optimistiske, og at der er betydelig usikkerhed i de modellerede bestandsestimater – især for bestande, der allerede er overfisket.

Der er behov for en mere holistisk, økosystem-baseret tilgang til fiskeriforvaltningen i tråd med lovgivningsmæssige forpligtelser for at vende den negative spiral for Østersøens fiskebestande.

Bak op om Kommissionens forsigtige tilgang

Vi hilser derfor Kommissionens forslag ift. fiskerimuligheder for Østersøen for 2026 velkomment, herunder forslaget om at fastholde uændrede fiskekvoter for sild i den Centrale Østersø og brisling, samt signifikant reducere kvoten for sild i Den Botniske Bugt og sikre efterlevelse af de juridisk bindende sikkerhedsforanstaltningerne, artikel 4.6, i den flerårige plan for Østersøen.

---

[2] Birgersson, L., Pedersen Schirmer, C (2025). Small fish with a big impact – a review of forage fish importance for a healthy Baltic Sea. FishSec (Fiskesekretariatet), Stockholm, Sweden.
[3] EU's Fælles Fiskeripolitik, CFP, no 1380/2013, artikel 2.2 og artikel 2.3
[4] Læs mere her: Fælles interessentbriefing "Best available" is not good enough - addressing shortcomings in the current scientific advice
[5] Edgar, G. J., Bates, A. E., Krueck, N. C., Baker, S. C., Stuart-Smith, R. D., & Brown, C. J. (2024). Stock assessment models overstate sustainability of the world's fisheries. Science, 385(6711), 860-865.

Vi henvender os til dig med opfordring om at sikre, at Rådet – under din og Danmarks ledelse:

- Vedtager samlede, tilladte fangstmængder for 2026 (TACs) for brisling og alle fire sildebestande i Østersøen, der er **enslydende med eller lavere end Kommissionens forsigtighedsbaserede forslag**; i tråd med en forsigtigheds- og økosystembaseret tilgang jfv. EU-lov;

- **Udviser ekstra forsigtighed ift. byttefisk**, såsom sild og brisling, med hensyntagen til deres kritiske rolle i at understøtte Østersøens fødekæde;

- **Prioriterer langsigtet genopretning af økosystemet** og bevarelse af kystsamfund over kortsigtet økonomisk pres.

Danmark har nu mulighed for at vise, at Europæisk fiskeriforvaltning kan baseres på forsigtighedsprincippet. De beslutninger, der træffes under dit formandskab, vil afgøre, om Østersøens fortsætter sin kurs mod økosystemkollaps, eller om den - med disse afgørende handlinger - påbegynder den rejse, der er brug for, henimod genopretning af Østersøens fiskebestande.

Venlig hilsen,

Aimi Hamberg, Marine Policy Officer, Coalition Clean Baltic (CCB), aimi.hamberg@ccb.se

Amanda Öberg, Fisheries Policy Analyst, BalticWaters, amanda.oberg@balticwaters.org

Arielle Sutherland-Sherriff, Policy Advisor, Oceana, asutherland@oceana.org

Cathrine Pedersen Schirmer, Senior Fisheries Advisor, FishSec, Cathrine@fishsec.org

Glenn Douglas, Fisheries Advisor, European Anglers Alliance, glenn.douglas@sportfiskarna.se

Kaare Manniche Ebert, Fiskebiolog, Danmarks Sportsfiskerforbund, kme@sportsfiskerforbundet.dk

Lioba Schwarzer, Team Lead Marine Conservation, Deutsche Umwelthilfe e.V., schwarzer@duh.de

Morten Rosenvold Villadsen, Havpolitisk rådgiver, Danmarks Naturfredningsforening, Morten@dn.dk

Tapani Veistola, Executive Director, Suomen luonnonsuojeluliitto (Finnish Association for Nature Conservation), tapani.veistola@sll.fi

Thomas Kirk Sørensen, Lead Ocean Advisor, WWF Denmark, t.sorensen@wwf.dk

Thomas Johansson, Chairman, Östersjölaxälvar i samverkan and Secretary General of the Baltic Salmon Fund, thomas@balticsalmonfund.com